

โครงการ ต้นสมอไทย

ชื่อกลุ่ม สมอไทย หุ่นกว่าววิทยาคม

นายนครินทร์	ดินสอ
นางสาวฐิติกา	จะคา
นางสาวณัฐติกา	เปิดช่อง
นางสาวธัญรัตน์	ชุมพลพันธ์
นางสาวธมนวรรณ	การเก่ง
นางสาวศรัณย์ยุพา	ป้องสมาน
นางสาวกัญจนพร	กุ่มภาพันธ์
นางสาวจิระนันท์	พรหมเดช

พี่เลี้ยง ว่าที่ร้อยตรีวรวิญญู เรือนคำ

โรงเรียนหุ่นกว่าววิทยาคม

ตำบลหุ่นกว่าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

สมอไทยเป็นพรรณไม้ศึกษาของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนหุ่นกว่าววิทยาคมมีจำนวนต้นดั้งเดิมเพียงต้นเดียวอยู่บริเวณด้านหน้าของ หอพยาบาลของโรงเรียน สมอไทย ชื่อสามัญ Chebule Myrobalans (คิบุลิก ไมโรบาลัน), Myrolan Wood (ไมโรบาลัน วูด) สมอไทย ชื่อ วิทยาศาสตร์ Terminalia chebula Retz. จัดอยู่ในวงศ์สมอ (COMBRETACEAE) สมุนไพรสมอไทย มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า หมากแงะ, ม่าแง (ภาคอีสาน), สมออัพยา, ลูกสมอ เป็นต้น สมอไทย เป็นพืชท้องถิ่นในเอเชียใต้ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลักษณะของผลมีลักษณะค่อนข้างกลมหรือเป็นรูปไข่ มี ผิวเรียบสีเขียวอมเหลืองหรือแดง ในผลมีเมล็ดเดี่ยวแห้งแล้วจะเป็นสีดำ โดยสมอ ไทยเป็นสมุนไพรที่สามารถนำมาใช้ทำเป็นยาได้หลายส่วนไม่ว่าจะเป็นดอก ผล หรือแม้แต่เปลือกต้นก็ตามตามตำราสมุนไพร รสของสมุนไพรจะบ่งบอก สรรพคุณทางยา ยิ่งมากรสเท่าไรก็ยิ่งมีคุณประโยชน์ ซึ่งสมุนไพรอย่างสมอไทย ก็มีสรรพคุณที่ไม่ว่าจะเป็นรสขม ฝาด เผ็ด เค็ม หวาน และรสเปรี้ยว สมอไทย ได้รับการยอมรับว่าเป็น "ราชาสมุนไพร" เนื่องจากช่วยกำจัดสารพิษออกจาก ร่างกายและช่วยบำบัดรักษาโรคต่าง ๆ ใช้รักษาอาการท้องผูกเรื้อรัง ซึ่งดีกว่ายา ทัวไปที่ช่วยถ่ายท้องได้ แต่แก้อาการท้องผูกไม่ได้ และยังช่วยชำระล้างลำไส้ได้อีก ด้วย และยังอุดมไปด้วยวิตามินและแร่ธาตุที่ประโยชน์ต่อร่างกายหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น วิตามินเอ วิตามินซี ธาตุแคลเซียม ธาตุฟอสฟอรัส ดังนั้นกลุ่มจึงมีความ สนใจในการเรียนรู้เรื่องราวของสมอไทย ขึ้น

มหิงสาสายสืบ

จากการสอบถามนายสุทัศน์ ชัยวงศ์คำ ปราชญ์ชาวบ้านและหมอฟันบ้าน(หมอสมุนไพรไทยจากการแต่งตั้งจากสาธารณสุขจังหวัดลำปาง) อายุ 68 ปี บ้านเลขที่ 25 หมู่ที่ 11 บ้านป่าเวียง ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เกี่ยวกับ มะนะ(สมอไทย) เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2567 เวลา 10.00-10.30 น.

ณ บริเวณป่าต้นน้ำบ้านป่าเวียง ระบุว่า สมอไทยที่พบในตำบลทุ่งกว๋าว มีต้นใหญ่ที่

โรงเรียนทุ่งกว๋าววิทยาคม เป็นต้นดั้งเดิมที่ชาวบ้านนำมาตากแห้งเพื่อทำเป็นยาสมุนไพร ในรอบแต่ละปีก็จะมีหมอฟันบ้านหรือชาวบ้านต่างมาขอและเก็บผลสมอไทยในโรงเรียนนำมาใช้ในการเป็นสมุนไพร นำมาตาก

แห้งและรวมกับสมุนไพรอื่น ๆ นอกจากนี้หมอฟันบ้านมักนำดอก ผล หรือแม้แต่เปลือกต้น มาใช้ทำยา เพราะในสารสกัดจากสมอไทยมีฤทธิ์ในการกำจัดสารพิษ และบำบัดโรคหลายชนิด จึงสามารถใช้เป็นยาสมาน แก่ลม จุกเสียด ช่วยเจริญอาหาร ขับน้ำเหลืองเสีย รักษาโรคฟันและเหงือกเป็นแผล เป็นยาระบายอ่อนๆ แก้พิษร้อนภายใน แก่ลมป่วง ระบายลม ควบคุมธาตุในตัว ถ่ายพิษไข้ และยังใช้เป็นยาภายนอก โดยนำผลมาบดให้เป็นผงจนละเอียดแล้วโรยใส่แผลเรื้อรัง

ดังนั้นสมอไทยจึงมีความสำคัญที่กลุ่ม TWS มะนะ ที่จะทำการศึกษาในงานมหิงสาสายสืบขึ้น เนื่องจากสมอไทยมีความสำคัญในการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านยาสมุนไพร ในส่วนโรงเรียนสมอไทยเป็นพรรณไม้ศึกษาตามงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และช่วยกันอนุรักษ์สมอไทย รักษาต้น ขยายจำนวนต้นสมอไทยให้คู่อยู่กับโรงเรียนและชุมชนตำบลทุ่งกว๋าวต่อไป

